

אָגֶר

איגֶר (בה), **איגרא** (פפ), **עגרא** (רצ), **איגר** (עברית), **Eger** (Deutsche), **Cheb** (Český), מערב בוהמיה, היום ברפובליקה צ'כית, סמוך לגבול עם גרמניה 50°04′46″N 12°22′14″E﻿ / ﻿50.07944°N 12.37056°E﻿ / 50.07944; 12.37056 (מפ) גזירות מפני המגיפה השחורה בשנת ה'ק"י (1350). בכ"ז אלול נשרפו הבתי כנסיות. בינואר בשנת ה'תש"ה הובלו לעיר 139 גופי אסירי אושוויץ ונשרפו בכבשן מקומי.¹

אוברלינגן

אוברלינג (פפ), **אוברלינגן** (עברית), **Überlingen** (Deutsche), במדינת באדן-ווירטמברג, דרום גרמניה, סמוך לגבול עם שווייץ 47°46′0″N 9°9′30″E﻿ / ﻿47.76667°N 9.15833°E﻿ / 47.76667; 9.15833 (מפ) בשנת ה'צ"ב (1332) הואשמו היהודים ברצח ילד נוצרי ויותר מ-300 מהם נשרפו חיים עם הבית הכנסת. נטבחו עוד יהודים בגזירות מפני המגיפה השחורה בשנת ה'ק"ט (49–1348). בשנת ה'קפ"ט (1429), מפני עלילת דם ברבנסבורג, נאסרו כל היהודים בעיר. שנים עשר יהודים הועלו על המוקד ואחד עשר בחרו להתנצר.²

אוגסבורג

אושבורג (פפ), **אויגזבורג** (בה), **אוישפורג** (רצ), **אוגסברג** (עברית), **Augsburg** (Deutsche), דרום-מערב של בוואריה 48°22′0″N 10°54′0″E﻿ / ﻿48.36667°N 10.9°E﻿ / 48.36667; 10.9 (מפ) בכ"ב כסלו ה'כ"ה (1264) נהרג הרב אברהם גר צדק הי"ד. בשבת ראש חודש טבת, באמצע חנוכה ה'ק"ט (1348), בגזירות מפני המגיפה השחורה, נאסרו כל יהודי העיר. הם נרצחו באכזריות רבה, חלקם נשרפו חיים יחד עם שטרי החובות שלהם. בין הרוגי הקהילה היה רבה הישיש הרב סניור שנהרג בשעת לימוד התורה. בט"ז מרחשון ה'תרצ"ט (1938) נשרף הבית הכנסת. בכ"ד בו הוגלו רוב היהודים למחנה הריכוז דכאו. בשנת תש"א (1941), אחרי הגירת הרבה מהיהודים לערים גרמניות אחרות, ה-170 יהודים האחרונים הוכרחו ליכנס לגטו. בשנת תש"ב (1942), 129 מהם נשלחו לפיאסקי בפולין ומשם למחנת השמדה בלז'ץ, והשאר לגטו ריגה וטרזיינשטט.³

אויך

אויך (בה), לא ברור לאיזה מקום כוון הסופר של ממרבוך בעכהאפען. **אולי כוון ל'אך'** (עברית), **Aach** (Deutsche) במדינת ריינלנד-פפאלץ, סמוך לטריאר 49°47′28″N 6°35′24″E﻿ / ﻿49.79111°N 6.59°E﻿ / 49.79111; 6.59 (מפ) אבל לא מצאנו שהיו גזירות שם עד שנחרב הבית הכנסת בשנת ה'תרצ"ט (1938) והיהודים האחרונים הוגלו בשנת ה'תש"ב-תש"ג (1942–43). **אולי כוון ל'אך'** במדינת באדן-ווירטמברג, סמוך לימת קונסטנץ וגבול שווייץ 47°50′44″N 8°51′6″E﻿ / ﻿47.84556°N 8.85167°E﻿ / 47.84556; 8.85167 (מפ) מצאנו שבעיר גיזינגן **[Geisingen (Deutsche)]** במדינת באדן-ווירטמברג היתה עלילת דם בשנת ה'רע"ח (1518) ומוזכר שם בענין יהודי 'אך'. **אולי כוון ל'אכן'** (עברית), **Aachen** (Deutsche), **Aix la Chapelle** (Français) במדינת נורדרייין-וסטפאליה, העיירה המערבית ביותר של גרמניה, על הגבול עם בלגיה והולנד 50°46′31″N 6°4′58″E﻿ / ﻿50.77528°N 6.08278°E﻿ / 50.77528; 6.08278 (מפ) אבל לא מצאנו שהיו גזירות שם עד שנחרב הבית הכנסת בשנת ה'תרצ"ט (1938) ורוב היהודים הוגלו בין שנות ה'תש"ב-תש"ד (1942–44).⁴

אולם

אולם (בה), **אולמא** (פפ), **אולעם** (רצ), **אולם** (עברית), **Ulm** (Deutsche), במדינת באדן-ווירטמברג, גרמניה, על נהר דנובה 49°1′32″N 17°39′1″E﻿ / ﻿49.02556°N 17.65028°E﻿ / 49.02556; 17.65028 (מפ) בעש"ק פ' תצוה, י' אדר א' בשנת ה'ק"ט (1349) הועלו יהודים רבים על המוקד בגזירות מפני המגיפה השחורה. בט"ז מרחשון בשנת ה'תרצ"ט (1938) נשרף הבית הכנסת ובשב"ק פ' כי תצא, ט' אלול ה'תש"ב (1942) גורשו היהודים לטרזיינשטט. רק ארבע חזרו.⁵

אונגריש בראד

אונגרשברוט (בה), **אונגריש בראד** (עברית), **Ungarisch Brod** (Deutsche), **Uherský Brod** (Český), דרום-מזרח מורביה, היום ברפובליקה צ'כית, ליד הרי הקרפטים לבן 49°1′32″N 17°39′1″E﻿ / ﻿49.02556°N 17.65028°E﻿ / 49.02556; 17.65028 (מפ) גזירות בין שנת ה'שע"ח לת"ח (1648–1618). נהרגו מאה יהודים בשנת ה'תמ"ג (1683), בינם

¹ Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 4. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p586.

² פנקס הקהילות, פרופ' יוסף ולק, גרמניה כרך ב', יד ושם, ירושלים, תשמ"ה, דף 469-470.

³ גזירות אשכנז וצרפת, א. הברמן, הוצאת ספרי תרשיש, ירושלים ה'תש"ה, עמ' קפ"ו; פנקס הקהילות, דר. ברוך צבי אופיר, גרמניה באוואריה, יד ושם, ירושלים, תשל"ג, דף 583-594.

⁴ Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 1. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p207;

⁵ פנקס הקהילות, פרופ' יוסף ולק, גרמניה כרך ב', יד ושם, ירושלים, תשמ"ה, דף 34-38; Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 1. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p207;

היה הרב נתן נטע הנובר זצ"ל, מחבר ס' יון מצולה ושערי ציון. בשנת ה'תש"א (1941) נעצרו ראש הקהילה ושבעה חברי ועד הקהילה ע"י הנאצים ונהרגו. בסוף השנה, נשרף הבית הכנסת הגדול. בשנת ה'תש"ב (1942) נעשה העיר מקום ריכוז לכל אזור הדרום-מזרח מורביה. בינואר ה'תש"ג (1943) נשלחו 2837 יהודים לטרזיינשטט ואח"כ לאושוויץ. רק 81 נשרדו.⁶

אֹסנַבְרוּק (אויסנברוק)^(פפ), איזנבורג^(בה). [אינסברוק^(עברית), Osnabrück^(Deutsche)] במדינת סקסוניה התחתונה, גרמניה $52^{\circ}16'44"N$ $8^{\circ}2'35"E$.^(מפ) בגזירות מפני המגיפה השחורה בשנת ה'ק"י (1350), נהרגו כל היהודים. בט"ז מרחשון ה'תרצ"ט (1938) נשרף הבית הכנסת. במשך השואה, נהרגו 134 יהודים מהעיר, ונעשה מחנה מיוחד בעיר 400 חיילי יוגוסלביה יהודים.⁷

אֵיזֶנַךְ (אייזנאך)^(בה). [אייזנך^(עברית), Eisenach^(Deutsche)]. במדינת תורינגיה, גרמניה. $50^{\circ}58'34"N$ $10^{\circ}19'14"E$.^(מפ) לא מצאנו שהיו גזירות שם עד כ"ב אייר ה'תש"ב (1942), שהרכבת הראשונה יצאה מהעיר בדרך למחנת השמדה בלזץ. אף אחד נשרד. בסוף שנת ה'תש"ב (1942), גורשו רוב היהודים הנשארים לטרזיינשטט.⁸

אֵיכְשְטַט (אייכשט)^(בה). [אייכשטט^(עברית), Eichstätt^(Deutsche)]. במדינת בוואריה $48^{\circ}53'31"N$ $11^{\circ}11'2"E$.^(מפ) בשנת ה'נ"ח (1298) סבלו היהודים בפרעות רינדפלייש, אבל לא ידוע אם נהרגו או גורשו. בגזירות בשנת ה'ק"ט (49–1348) מפני המגיפה השחורה, סבלה הקהילה ואחדים מבניה מתו על קידוש השם.⁹

אֵינגֶלְשְטַט (אינגאלשטט)^(בה). [אינגולשטט^(עברית), Ingolstadt^(Deutsche)]. במדינת בוואריה, גרמניה, על שפת הדנובה $48^{\circ}45'49"N$ $11^{\circ}25'34"E$.^(מפ) היו גזירות בשנת ה'ק"ט (49–1348) מפני המגיפה השחורה, שטרי חובות היהודים בוטלו, ונהרגו או גורשו יהודי המקום.¹⁰

איפס (אייפס)^(בה). לא ברור לאיזה מקום כוון הסופר של ממרבוך בעכהאפען.

אֹלְמִיץ (אולמיץ)^(בה). [אולמיץ^(עברית), Olmütz^(Deutsche), Olomouc^(Český)], במוראביה, היום במזרח רפובליקה צ'כית $49^{\circ}35'38"N$ $17^{\circ}15'3"E$.^(מפ)

אִמְבֶּרְג (אמבורג)^(בה). [אמברג^(עברית), Amberg^(Deutsche)]. בבואריה, פפאלץ עליונה, כחצי הדרך בין רגנסבורג לביירוית $49^{\circ}26'40"N$ $11^{\circ}50'54"E$.^(מפ) בגזירות רינדפלייש, בשנת ה'נ"ח (1298) מתו על קידוש השם שלשה עשר יהודים, אנשים נשים וטף. בט"ז מרחשון ה'תרצ"ט (1938) נשרפו תכולת הבית הכנסת ולמחרת גורשו הגברים למחנה הריכוז דאכאו. ביו"ט הראשון של פסח, בשנת ה'תש"ב (1942) גורשו שבעה יהודים דרך רגנסבורג לפיאסקי בפולין ומשם למחנת השמדה בלזץ. ביו"ט שני של שבועות באותה שנה, גורשו עוד שלש יהודים דרך רגנסבורג לטרזיינשטט.¹¹

אִמְסְטֶרְדָם (אמסטרדם)^(עברית), [Amsterdam^(Deutsche, Nederlands)]. מערב נדרלנד $52^{\circ}22'23"N$ $4^{\circ}53'32"E$.^(מפ)

⁶ Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 20. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p231-232.

⁷ Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 15. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p505.

⁸ The Encyclopedia of Jewish life Before and During the Holocaust, Eisenach, Yad Vashem, Jerusalem, 2001; The Jewish Encyclopedia, S. Ochser, Saxony, p90.

⁹ פנקס הקהילות, דר. ברוך צבי אופיר, גרמניה באוואריה, יד ושם, ירושלים, תשל"ג, דף 263-264.

¹⁰ פנקס הקהילות, דר. ברוך צבי אופיר, גרמניה באוואריה, יד ושם, ירושלים, תשל"ג, דף 103-104.

¹¹ פנקס הקהילות, דר. ברוך צבי אופיר, גרמניה באוואריה, יד ושם, ירושלים, תשל"ג, דף 153-154.

אֶנְדִּינְגֶן

ענדנגין^(פפ). [אנדינגן^(עברית), Endingen^(Deutsche)]. בדרום-מערב מדינת באדן-ווירטמברג, גרמניה, סמוך לגבול עם צרפת 48°8′27″N 7°42′23″E﻿ / ﻿48.14083°N 7.70639°E﻿ / 48.14083; 7.70639^(מפ). נכחדה הקהילה בגזירות מפני המגיפה השחורה בשנת ה'ק"ט (49–1348). בז' אייר, ה'ר"ל (1470), נשרפו הרב ושני אחיו מפני עלילת דם ושאר היהודים גורשו. הזוג האחרון הוגלו באוקטובר ה'ת"ש (1940) לגירס בצרפת ובאוגוסט ה'תש"ב (1942) לאושוויץ.¹²

אֶנְדֶּרְנַךְ

אנדרין^(בה). [אנדרנך^(עברית), Andernach^(Deutsche)]. במדינת ריינלנד-פפאלץ, גרמניה 50°26′23″N 7°24′6″E﻿ / ﻿50.43972°N 7.40167°E﻿ / 50.43972; 7.40167^(מפ).

אֶסְלִינְגֶן

עסלינגין^(בה). [אסלינגן^(עברית), Esslingen^(Deutsche)]. על נהר נקאר, במדינת באדן-ווירטמבורג, גרמניה 48°44′0″N 9°19′0″E﻿ / ﻿48.73333°N 9.31667°E﻿ / 48.73333; 9.31667^(מפ). בגזירות מפני המגיפה השחורה בשנת ה'ק"ט (49–1348), רובם נשרפו חיים בתוך בית הכנסת. עד שנת ה'תש"א (1941) רוב היהודים הצליחו להגר. אחד עשר היהודים האחרונים מצאו את מותם בריגה, טרזיינשטט ומקומות בלתי ידועים. עשרה נערים ונערות מבית היתומים גורשו לאושוויץ בשנת ה'תש"ב.

אֶרְפּוּרְט

ערפורט^(פפ)^(ספ); **ארפורט**, **ערפוט**^(בה); **ערפרט**^(רצ). [ארפורט^(עברית), Erfurt^(Deutsche)]. במדינת תורינגיה, במרכז גרמניה 50°59′0″N 11°2′0″E﻿ / ﻿50.98333°N 11.03333°E﻿ / 50.98333; 11.03333^(מפ).

בּוּדַפֶּשֶׁט

אופן^(בה), **אובן**^(רצ). [בודפשט^(עברית), Budapest^(Deutsche, Magyar)]. בירת הונגריה, על שפות הדנובה 47°28′19″N 19°03′01″E﻿ / ﻿47.47194°N 19.05028°E﻿ / 47.47194; 19.05028^(מפ).

בָּזֶל

באזיל^(פפ)^(בה)^(רצ)^(ספ). [בזל^(עברית), Basel^(Deutsche)]. צפון מדינת שוייץ בגבול עם צרפת וגרמניה 47°34′N 7°36′E﻿ / ﻿47.56667°N 7.6°E﻿ / 47.56667; 7.6^(מפ). בעש"ק פ' יתרו, י"ט שבט ה'ק"ט (1349), בגזירות מפני המגיפה השחורה, נשרפו חיים כל הקהילה, אנשים נשים וטף, שש מאות יהודים והרב בראשם, על אי בנהר הריין, בבית עץ שנבנה למטרה זו. מאה וארבעים ילדים ניצלו ממוות והוטבלו לנצרות בניגוד לרצון הוריהם. בשנת ה'קל"ד (1374) נהרג יהודי.¹³

בִּיטְלֶבֶרְן

באטילבארן^(פפ). [ביטלבורן^(עברית), Büttelborn^(Deutsche)]. במדינת הסן, גרמניה 49°54′N 8°31′E﻿ / ﻿49.9°N 8.51667°E﻿ / 49.9; 8.51667^(מפ). לא מצאנו שהיו שם גזירות.

בִּינְגֶן

בינג בון^(בה). [בינגן^(עברית), Bingen^(Deutsche)]. במדינת ריינלנד-פפאלץ, גרמניה 49°58′1″N 7°53′42″E﻿ / ﻿49.96944°N 7.895°E﻿ / 49.96944; 7.895^(מפ).

בִּירֹוּיט

ברייט^(בה). [ביירוית^(עברית), Bayreuth^(Deutsche)]. צפון מדינת בוואריה 49°56′53″N 11°34′42″E﻿ / ﻿49.94806°N 11.57833°E﻿ / 49.94806; 11.57833^(מפ). היהודים סבלו בעת גזירות רינדפלייש בשנת ה'נ"ח (1298) וגם סבלו מרדיפות בשנות ה'פ"א (1321) וה'צ"ז (1337). בפרעות מפני המגיפה השחורה בשנת ה'ק"ט (49–1348), נחרבה הקהילה כמעט כלי. בשנים ה'שכ"א וה'שכ"ד, גורשו כל היהודים לאחר שרבים מהם נהרגו תוך מעשי שוד ופרעות. בשנת ה'תרצ"ד (1934) היכו אנשי הס"א לסוכן יהודי והובילו למקום בלתי ידוע ומאז נעלמו עקבותיו. בט"ז מרחשון ה'תרצ"ט (1938) נשלחו אחדים למחנה הריכוז דאכאו. בשנת ה'תש"א (1941) נאסר סוחר יהודי ונרצח בבית הכלא. ביום ה' לפ' ויצא, ז' כסלו באותה שנה, גורשו ששים יהודים דרך במברג לריגה ובכ"ג טבת גורשו עו אחד עשר יהודים דרך במברג לטרזיינשטט.¹⁴

¹² פנקס הקהילות, פרופ' יוסף ולק, גרמניה כרך ב', יד ושם, ירושלים, תשמ"ה, דף 240; Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 6. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p403-404.

¹³ The Jewish Encyclopedia, M. Kayserling, Basel, p567-568; Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 3. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p201-202.

¹⁴ פנקס הקהילות, דר. ברוך צבי אופיר, גרמניה באוואריה, יד ושם, ירושלים, תשל"ג, דף 223-227.

בֶּכְהוֹפֶן (בְּכֵהוּפֶן)^(עברית), [Bechhofen^(Deutsche)]. במדינת בוואריה, גרמניה $49^{\circ}8'N$ $10^{\circ}33'E$ ^(מפ). היו גזירות ורדיפות בשנת ה'תק"ך (1760).¹⁵

בִּילְפֶּלְד (בִּה)^(עברית), [Bielefeld^(Deutsche)]. במדינת נורדרייך-וסטפאליה, גרמניה $52^{\circ}1'N$ $8^{\circ}31'E$ ^(מפ)

בִּמְבֵּרְג (בִּמְבֵּרְג)^(עברית), [Bamberg^(Deutsche)]. במדינת בוואריה, גרמניה $49^{\circ}53'30"N$ $10^{\circ}53'30"E$ ^(מפ). נגזרה גזירת שמד על יהודי המקום ע"י הצלבנים בשנת ד'תתנ"ו (1096). בשנת ד'תתקע"ח (1218) מתו שנים מבני הקהילה על קידוש השם. בעת גזירות רינדפלייש, בשנת ה'נ"ח (1298), רצחו 135 יהודים, אנשים נשים וטף. בשנת ה'ק"ט (1348–49), בגזירות מפני המגיפה השחורה, התפרץ המון פרוע לתוך שכונת היהודים. היהודים הסתגרו בבתיהם, ובראותם שנחרץ גורלם, הציתו את הבתים ונשרפו בהם חיים. מעטים בלבד הצליחו להימלט מעיר הדמים. בשנת ה'ר"א (1451) היו רדיפות בעיקבות הסתה בזמן הסינודה של הכנסייה שנערכה בעיר. בעת המהפכה של שנת ה'תר"ח (1848) נהרג סוחר יהודי. בשנת ה'תרצ"ג (1933) גורשו שלש יהודים למחנה הריכוז דאכאו ונרצחו שם באכזריות. בט"ז מרחשון ה'תרצ"ט (1938) הציתו הפורעים את הבית הכנסת עם כל תכולתו, כולל קרוב לארבעים ספרי תורה. יושב ראש מועצת הקהילה מיהר להציל הספרי תורה והיכוהו באכזריות רבה עד שמת מפצועיו בכ"ו טבת ה'תרצ"ט (1939). במשך השואה הוגלו 311 יהודים לריגה, אושוויץ וטרזיינשטט.¹⁶

בֶּן (בֶּה)^(עברית), [Bonn^(Deutsche)]. במדינת נורדרייך-וסטפאליה, גרמניה $50^{\circ}44'2"N$ $7^{\circ}5'59"E$ ^(מפ). בגזירות ד'תתנ"ו (1096) נטבחו יהודי בון. ב' תמוז ה'מ"ח (1288), בהתפרצות של אלימות, נהרגו 104 יהודים, ביניהם רבינו מאיר בן אלכסנדר. בשנת ה'ק"ט (1348–49) הושמדה הקהילה. בשנת ה'שמ"ז (1587), הרובע היהודי נבזז ע"י צבא שצרו את העיר, הרבה יהודים נלקחו בשבי, ביניהם הרב ראובן פולדא, וכמה מהם נרצחו. בשנת ה'תכ"ה (1665) הותקפו ונהרגו יהודים ע"י סטודנטים מעיר דייך הסמוכה. בחודשי יוני ויולי ה'תש"ב (1942) 400 יהודים נשלחו לטרזיינשטט ולודו בארבע טרנספורטים. רק שבע נשרדו.¹⁷

בְּרֵאונְשׁווייג (בֶּה)^(עברית), [Braunschweig^(Deutsche), Brunswick^(English)]. במדינת סקסוניה התחתונה, גרמניה $52^{\circ}16'N$ $10^{\circ}31'E$ ^(מפ)

בְּרֵסֶל (בֶּה)^(עברית), [Brüssel^(Deutsche), Brussel^(Nederlands), Bruxelles^(Français)]. בירת בלגיה $50^{\circ}51'0"N$ $4^{\circ}21'0"E$ ^(מפ)

בְּרֵינָא (בֶּה)^(עברית), [Brünn^(Deutsche), Brno^(Český)]. בירת מוראביה בדרומו, היום ברפליקה צ'כית $49^{\circ}12'N$ $16^{\circ}37'E$ ^(מפ)

בֶּרְלִין (בֶּה)^(עברית), [Berlin^(Deutsche)]. במדינת ברנדנבורג, בצפון-מזרח גרמניה $52^{\circ}30'2"N$ $13^{\circ}23'56"E$ ^(מפ)

בְּרֵסְלָא (בֶּה)^(עברית), [Breslau^(Deutsche), Wrocław^(Polski)]. היה בירת שלזיה, היום בדרום-מערב פולין $51^{\circ}6'28"N$ $17^{\circ}2'18"E$ ^(מפ)

גֵּאדִי (בֶּה). לא ברור לאיזה מקום כוון הסופר של ממברוך בעכהאפען.

¹⁵ פנקס הקהילות, דר. ברוך צבי אופיר, גרמניה באוואריה, יד ושם, ירושלים, תשל"ג, דף 283-286.

¹⁶ פנקס הקהילות, דר. ברוך צבי אופיר, גרמניה באוואריה, יד ושם, ירושלים, תשל"ג, דף 205-218.

¹⁷ The Jewish Encyclopedia, A. Freimann, Bonn, p308; Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 4. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p63-64.

גוֹטָא (פּפּ). גוֹתָה (עִבְרִית), [Gotha^(Deutsche)]. במדינת תורינגיה, גרמניה $50^{\circ}56'56''\text{N } 10^{\circ}43'6''\text{E}$ (מפ).

גוֹטָא

גֵּטִינגֶן (ספּ). [Göttingen^(Deutsche)], גֵּטִינגֶן (עִבְרִית), במדינת סקסוניה התחתונה, גרמניה $51^{\circ}32'2''\text{N } 9^{\circ}56'8''\text{E}$ (מפ).

גֵּטִינגֶן

גַּיְלִינגֶן (עִבְרִית), [Gailingen^(Deutsche)]. במדינת באדן-ווירטמברג, דרום גרמניה, מול שוייץ, על שפה הצפונית של נהר ריין. $47^{\circ}41'49''\text{N } 8^{\circ}45'18''\text{E}$ (מפ). בט"ז מרחשון ה'תרצ"ט (1938) נשרף בית הכנסת. הרב נפטר ארבעה ימים אחר שנשלח למחנת ריכוז דאכאו. באמצע חג הסוכות, בי"ח תשרי ה'תש"א (1940) גורשו 183 יהודים לגירס בצרפת, 126 מהם נספו בשואה במחנות שונות. 28 ישישים, חולים ונכים גורשו לקונסטאנץ בשבת קודש פ' תולדות, בכ"ט מרחשון, ומאז לא נודע דבר על גורלם.¹⁸

גַּיְלִינגֶן

יעֶנוּוֹיָא (בה). זֵנֵבָה (עִבְרִית), [Genf^(Deutsche), Genève^(Français), Geneva^(English)], במערב שווייץ $46^{\circ}12'\text{N } 6^{\circ}09'\text{E}$ (מפ).

גֶנֶבָה

גינצבורג (בה). [Günzburg^(Deutsche)], גִּינְצִבּוּרְג (עִבְרִית), במדינת בוואריה, גרמניה. (מפ) לא מצאנו שהיו שם גזירות.

גִּינְצִבּוּרְג

גאשלאר (בה). [Goslar^(Deutsche)], גוֹסְלָאָר (עִבְרִית), במדינת סקסוניה התחתונה, גרמניה $51^{\circ}54'26''\text{N } 10^{\circ}25'48''\text{E}$ (מפ).

גֹּסְלָר

גראץ (רצ). [Graz^(Deutsche)], גִּרָאָץ (עִבְרִית), בדרום-מזרח של אוסטריה $47^{\circ}04'13''\text{N } 15^{\circ}26'20''\text{E}$ (מפ).

גִּרָאָץ

דיסלדארף (בה). [Düsseldorf^(Deutsche)], דִּיסְלִדוּרְף (עִבְרִית), בירת מדינת נורדרייך-ווסטפאליה, גרמניה $51^{\circ}14'\text{N } 6^{\circ}47'\text{E}$ (מפ).

דִּיסְלִדוּרְף

דורטמונדא (פפּ). [Dortmund^(Deutsche)], דוּרְטִמוּנְד (עִבְרִית), במדינת נורדרייך-ווסטפאליה, גרמניה $51^{\circ}31'0''\text{N } 7^{\circ}28'0''\text{E}$ (מפ).

דִּרְטִמוּנְד

דרעסדן (בה). [Dresden^(Deutsche)], דְרֵזְדֵן (עִבְרִית), בירת סקסוניה, גרמניה $51^{\circ}2'0''\text{N } 13^{\circ}44'0''\text{E}$ (מפ). ביום שלישי, ה' אדר ב', ה'ק"ט (1349), נשרפו הרבה יהודים בפרעות מפני המגיפה השחורה. בט"ז מרחשון ה'תרצ"ט (1938) נשלחו 151 יהודים למחנת ריכוז בוכנוואלד. במשך השואה נשלחו 1300 יהודים למחנות שונות, ולא נודע דבר על גורלם.¹⁹

דִּרְסֵדֶן

האג (בה). [den Haag^(Deutsche), Den Haag^(Nederlands)], הָאָג (עִבְרִית), בירת מחוז דרום הולנד, במערב המדינה $52^{\circ}5'\text{N } 4^{\circ}19'\text{E}$ (מפ).

הַיֵּן הָאָג

האמיל (פפּ)(בה). [Hameln^(Deutsche)], הַמֵּלִין (עִבְרִית), במדינת סקסוניה התחתונה, גרמניה $52^{\circ}06'11''\text{N } 9^{\circ}21'36''\text{E}$ (מפ).

הַאָמֵלִין

האגנאו (בה). [Hagenau^(Deutsche), Haguenau^(Française)], הַגֵּנָאוּ (עִבְרִית), במדינת אלזס, צרפת $48^{\circ}49'02''\text{N } 7^{\circ}47'19''\text{E}$ (מפ).

הַגֵּנָאוּ

¹⁸ פנקס הקהילות, פרופ' יוסף ולק, גרמניה כרך ב', יד ושם, ירושלים, תשמ"ה, דף 284-288.

¹⁹ The Jewish Encyclopedia, I. Broyde, Dresden, p658; Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 6. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p10-11.

הֵידֶלְבֶּרְג ^(פפ) **היידלבורג** ^(רצ). ^(עברית) [Heidelberg^(Deutsche)], במדינת באדן-וירטמברג, דרום-מערב גרמניה ^(מפ) $49^{\circ}24'44''\text{N } 8^{\circ}42'36''\text{E}$. הקהילה נכחדה בגזירות מפני המגיפה השחורה בשנת ה'ק"ט (49-1348). בשואה גורשו 732 יהודים מהעיר למחנות גירס בצרפת, טרזיינשטט ואושוויץ ורובם נספו שמה.²⁰

הֵילְבְּרוֹן ^(בה). ^(עברית) [Heilbronn^(Deutsche)], צפון מדינת באדן-וירטמברג, גרמניה $49^{\circ}9'\text{N } 9^{\circ}13'\text{E}$ ^(מפ). ביום א', י"ב מרחשון ה'נ"ח (1298) נהרגו מאתיים נפשות והוכחדה רוב הקהילה בטבח ההמוני שערך רינדפלייש. בגזירות מפני המגיפה השחורה באביב שנת ה'ק"ט (1349) נטבחו רוב היהודים ובתייהם ובית הכנסת הועלו באש. בשואה גורשו 129 יהודים מהעיר לריגה וטרזיינשטט. חמש יהודים חזרו מטרזיינשטט ואף אחד מריגה.²¹

הִילְדֶּסְהִיִּם ^(פפ) ^(בה). ^(עברית) [Hildesheim^(Deutsche)], במדינת סקסוניה התחתונה, גרמניה $52^{\circ}09'\text{N } 9^{\circ}57'\text{E}$ ^(מפ).

הַלְבְּרִשְׁטַט ^(בה). ^(עברית) [Halberstadt^(Deutsche)], במדינת סקסוניה-אנהלט, גרמניה $51^{\circ}53'45''\text{N } 11^{\circ}2'48''\text{E}$ ^(מפ).

הָלֶה ^(פפ). ^(עברית) [Halle^(Deutsche)], במדינת סקסוניה-אנהלט, גרמניה $51^{\circ}29'\text{N } 11^{\circ}58'\text{E}$ ^(מפ).

הַמְּבוּרְג ^(בה), **הַמְּבוּרְג** ^(ספ). ^(עברית) [Hamburg^(Deutsche)], המבורג היא עיר-מדינה בגרמניה לעצמה, על נהר אלבה, עם מדינת שלזוויג-הולשטיין לצפונה $53^{\circ}33'55''\text{N } 10^{\circ}00'05''\text{E}$ ^(מפ).

הַנוּבֶּר ^(בה). ^(עברית) [Hanover^(Deutsche)], בירת סקסוניה התחתונה, גרמניה $52^{\circ}22'\text{N } 9^{\circ}43'\text{E}$ ^(מפ).

הָצֶנְפֶּלֶץ ^(בה). ^(עברית) [Hotzenplotz^(Deutsche), Osoblaha^(Český)], מזרח שלזייה, היום ברפובליקה צ'כית, על הגבול עם פולין $50^{\circ}16'\text{N } 17^{\circ}43'\text{E}$ ^(מפ).

הֶרְפֹּרְד ^(בה). ^(עברית) [Herford^(Deutsche)], במדינת נורדרין-ווסטפאליה, גרמניה $52^{\circ}8'0''\text{N } 8^{\circ}41'0''\text{E}$ ^(מפ).

ווינצרים ^(פפ). לא ברור לאיזה מקום כוון הסופר של ממרבוך פרנקפורט.

ווירא ^(פפ). לא ברור לאיזה מקום כוון הסופר של ממרבוך פרנקפורט.

ווימר ^(בה). ^(עברית) [Weimar^(Deutsche)], במדינת תורינגיה, גרמניה, למזרחה של ארפורט $50^{\circ}59'0''\text{N } 11^{\circ}19'0''\text{E}$ ^(מפ).

וֵיסְנֶבּוּרְג ^(בה). ^(עברית) [Weissenburg^(Deutsche)], במרכז מדינת בוואריה, גרמניה $49^{\circ}01'50''\text{N } 10^{\circ}58'19''\text{E}$ ^(מפ).

²⁰ פנקס הקהילות, פרופ' יוסף ולק, גרמניה כרך ב', יד ושם, ירושלים, תשמ"ה, דף 309-317.
²¹ פנקס הקהילות, פרופ' יוסף ולק, גרמניה כרך ב', יד ושם, ירושלים, תשמ"ה, דף 79-87.

וִינְדֶסְהַיִם ^(פפ) וינצהיים ^(עברית), [Windesheim^(Deutsche)], במדינת ריינלנד-פפאלץ, גרמניה ^(מפ) 49°54′21″N 7°48′55″E

וִינָא ^(פפ), ווינא ^(בה) וויין ^(רצ), [וינה^(עברית), Vienna^(English), Wien^(Deutsche)], בירת אוסטריה; וינה היא עיר-מדינה לעצמה במזרח אוסטריה ^(מפ) 48°12′32″N 16°22′21″E

וִירְצְבוּרְג ^(פפ) וירצבורג ^(בה), ווירצבורג ^(ספ) ^(רצ), [וירצבורג^(עברית), Würzburg^(Deutsche)], בצפון מדינת בוואריה, גרמניה ^(מפ)

וואלפִיזְבִּיטֵל ^(בה), [ולפנביטל^(עברית), ולפנבִּיטֵל^(מפ)], 52°09′44″N 10°32′13″E ^(מפ) 10°32′13″E במדינת סקסוניה התחתונה, גרמניה

וִירְמִיזָא ^(פפ), ווארמש ^(בה), וורמיישא ^(ספ), ווירמיישא ^(רצ), [וורמס^(עברית), Worms^(Deutsche)], במדינת ריינלנד-פפאלץ, גרמניה, על נהר ריין 49°37′55″N 8°21′55″E ^(מפ) 49°37′55″N 8°21′55″E ביום א' לס' במדבר, כ"ג אייר ד'תתנ"ו (1096) נחלקו הקהילה לשתי כתות, מקצתן נשארו בבתיהן ומקצתן ברחו אצל ההגמון. נטבחו כל היהודים שהיו בבתיהן, אנשים נשים וטף נער וזקן, בזזו את בתיהם וקרעו ושרפו ספרי התורה. בראש חודש סיון נהרגו כל היהודים שנשארו אצל ההגמון, מהם שפשטו צוארם לצורריהם ומהם ששלחו יד בעצמם ושחטו ילדיהם ונשותיהם. האויבים הפשיטו את בגדיהם. בשני הימים נהרגו 800 יהודים על קידוש השם. בערב שבת קודש לס' וישב, כ"ב כסלו ד'תתקנ"ז (1196) נטבחו כמה מהיהודים, ביניהם אשת רבינו הרוקח ז"ל ובנו ושתי בנותיו. ביום א' לס' צו, י' אדר שני ה'ק"ט (1349) הקהילה הושמדה ונשרפו 400 יהודים בבתיהם. בין שנות ה'תרצ"ט-תש"ב (1939-42), 444 יהודים הוגלו למחנות ריכוז שונות.²²

²² גזירות אשכנז וצרפת, א. הברמן, הוצאת ספרי תרשים, ירושלים ה'תש"ה, עמ' כה, עג-עד; פנקס הקהילות, הנרי וסרמן, גרמניה כרך ג', יד ושם, ירושלים, תשנ"ב, דף 191-193, 201-205. The Jewish Encyclopedia, S. Ochser, Worms, p560-565; Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 21. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. p226-227.

